אוצר מדרשים — אגדת אברהם

אגדת אברהם

[נדפסה בס׳ תהלה לדוד לזכרון ר״ד קויפמאן]

מפני מה זכה אברהם לחיים שלא בצער ושלא ביצר הרע בעולם הזה מה שעתיד ליתן לצדיקים לעולם הבא, מפני שמסר עצמו על כבוד שמים למיתה באור כשדים, וכל המוסר את עצמו על כבוד שמים למיתה נותנין לו חיים לעולם הזה וחיים רבים וארוכים לעולם הבא שאין להם סוף. מנין, תדע לך שכן. בית אביו של אברהם עובדי עבודה זרה, היו עושים עבודות זרות ויוצאים ומוכרים בשוק, יום אחד הגיע לאברהם למכור, בא אחד ואמר לו בכמה פסל זה, אמר לו בשלשה מנה, אמר לו בן כמה שנים אתה, א״ל בן שלשים שנה, א״ל אתה בן שלשים שנה ותעבוד לזה שעשיתי אותו היום. נסתלק והלך לו. נשמעו דבריו לנמרד, שלח והביאו והעמידהו לפניו, אמר בן תרח! עשה לי אלוה יפה שיהא לי, נכנס ואמר לבית אביו: עשו לו פסל יפה, תיקנוהו פסקוהו והרבו לו סימנים והלך והוציאו לו.

וצדקתו של אברהם אבינו (הלשון מגומגם, גם חסר פה הרבה, וכנראה רצה הסופר לספר איך שבר אברהם את הפסילים, והיה נדון לפני נמרד, וגזר עליו להשליכו לתוך כבשן האש, וכי השלהבת היתה גדולה כ״כ שלא יכלו לגשת אליו מרוב החום, אך בצדקתו של א״א היה היום מעונן וירד הגשם עד שצנן המקום בקרבת הכבשן ויכול לירד שמה) אותו היום מעונן היה וירד מטר בו ביום לפי כך לירד לתוך כבשן אש. נמרד יושב וכל דור הפלגה יושבים. נכנס והעמידו באמצע, ירד ודיבר את דבריו. אמר לו אם לאו למי אעבוד, א״ל לאלהי האלהים ואדוני האדונים שמלכותו קיימת בשמים ובארץ ובשמי שמים העליונים, א״ל ואני אעבוד לאלוה של אש והריני משליך אותה בתוכה, ובא אלוה שאתה אומר עליו ויצילך מתוך כבשן של אש. מיד כתפוהו ועקרוהו ונתנוהו על גבי הארץ, והקיפוהו עצים מארבע רוחות, חמש מאות אמות לצפון, חמש מאות אמות לדרום, חמש מאות אמות למזרח. הקיפו והציתו בהם את האור, כל ביתו של תרח עובד ע״ז היה ועד אותה שעה לא הכיר את בוראהו, מיד באו שכניו ובני עירו והיו מטפחין על ראשו ואומרים לו, משתה (תבוש) בושה גדולה, בן שאתה אומר עליו יורש העולם הזה והעולם הבא שרפו נמרד באש. מיד נתגלגלו רחמיו של הקב״ה וירד משמי שמים העליונים ממקום כבודו גדלו ותפארתו, קדושת שמו הגדול, והציל את אברהם אבינו מתוך אותה בושה ומתוך אותה כלימה מתוך כבשן אש, שנאמר אני ה׳ אשר הוצאתיך וגו׳ וכיון שנעשה נס לאברהם אבינו היה לו פתחון פה לפני דור הפלגה להשיב תשובה במקומה. על תרח ועל אברהם בנו היו אומרים, חכם בני ושמח לבי ואשיבה חורפי דבר, אלו בני דור הפלגה, שמתוך דרכיהם הרגו את בני, ונמצא אבוד מן העולם הזה ומן העולם הבא. עמד ויצא משם לשם שמים, שנאמר ויקח תרח את אברם בנו וגו׳. בשכרו שיצא משם, זכה

והמליך הקב"ה את אברהם בנו בחייו שלשים וחמש שנה. ואברהם ושרה הלכו לארץ כנען, שנאמר ויקח אברם את שרי אשתו. אברהם הזקין והלבין נמנע מדרכו של עולם, ושרה הזקינה והלבינה ונמנעה מדרכו של עולם. אברהם הזקין והלבין והשחיר וחזר לילדותו, ושרה הזקינה והלבינה והשחירה וחזרה לילדותה, שנאמר ואברהם ושרה זקנים, נעשה אברהם כבחור, נעשה שרה כבתולה. נקבצו עליהם כל באי העולם ואמרו, מה טיבן שבאו כל אותם מעשים על ידיכם, מיד ישב אברהם וסיפר להם כל מה שהיה (שאירע) לו בעולם מאור כשדים ועד אותה שעה, שנאמר מי העיר ממזרח צדק יקראהו. וכיון ששמעו ממנו דברי תורה המליכוהו עליהם. מיד באותה שעה נתקבצו כל מלכי מזרח, ובאים ומעסים (מרגיזים) את המלכים אשר סביבות אברהם ולא אמר להם דבר עד שנגעו בו בגופו, שנאמר וישמע אברם כי נשבה אחיו. באותה שעה הראה הקב"ה לאברהם אבינו שני בניו עובדים ע"ז בדן ונשכחו מעליו, שנאמר ויקימו להם בני דן את הפסל, וכן הוא אומר ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו. אמרו לאותו מלאך שיצא לסעד את אברהם לילה שמו, ובמה ירק אותם, בכסף וזהב ובאבנים טובות ומרגליות וכל כלי חמדה שבעולם, להודיע לכל באי העולם שעשיר גדול היה אברהם, כדי שלא יהיו הבריות אומרים, לא יצא אברהם והרג את המלכים אלא בשביל לקחת את הממון שהיה עליהם לפיכך נאמר ויחלק עליהם לילה וגו', ומשנמלך (וראיה שמלך) אברהם אבינו בעולם, שנאמר נשיא אלהים אתה בתוכנו, ואומר אשר נשיא יחטא, ואתה חלל רשע נשיא ישראל, רב לכם נשיאי ישראל. מה נשיא האמור למלכי ישראל נשיא שאין על גביו אלא ה' אלהיו, אף נשיא האמור במלכי יהודה נשיא שאין על גביו אלא ה' אלהיו. הא שמענו נשיא האמור בתורה, מה נשיא האמור בתורה נשיא שאין על גביו אלא ה' אלהיו, אף נשיא האמור באברהם נשיא שאין על גביו אלא ה' אלהיו, הא שמענו שמלך אברהם אבינו בעולם שבעים וחמש שנים. שלשים וחמש של תרח (בחייו) וארבעים לאחר מיתתו. ואלו הן סלעים (מטבעות) שיצאו לו, זקן וזקנה מצד אחד בחור ובתולה מצד אחד, ולא הניח הקב"ה ברכה בעולם שלא ברכו, ברכו בחכמה בבינה בדעה בהשכל, וברכו בעושר ובנכסים, והקנהו שמים וארץ, ושמו אדון על עולמו, שנאמר ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון, וברכו בבנים ובני בנים, והקנה לו העולם הזה והעולם הבא, שנאמר ואברהם זקן בא בימים [וה' ברך את אברהם בכל].